

Til lovforslag nr. L 37

Folketinget 2010-11

Skriftlig fremsættelse (28. oktober 2010)

Integrationsministeren (Birthe Rønn Hornbech)

Herved tillader jeg mig for Folketinget at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af udlændingeloven og integrationsloven (Revision af reglerne om uledsagede mindreårige udlændinge, m.v.)

(Lovforslag nr. L 37)

Lovforslaget, som jeg fremsætter i dag, indeholder forslag til en revision af reglerne om uledsagede mindreårige udlændinge.

Uledsagede mindreårige udlændinge er en særligt sårbar gruppe. Derfor indeholder udlændingeloven særlige regler herom, og derfor bliver sager om uledsagede mindreårige behandlet efter særlige procedurer. Formålet med et særligt regelsæt er at sikre, at der på forsvarlig vis tages hånd om nødstedte børn, der befinder sig i et fremmed land uden forældre eller andet netværk. Sådan skal det blive ved med at være.

Danmark har, som andre europæiske lande – herunder de nordiske lande – i de seneste år oplevet en kraftig stigning af antallet af uledsagede mindreårige, der indrejser og søger asyl. Samtidig er det en anden type mindreårige end tidligere. I dag er det således typisk 15-17-årige drenge, primært fra Afghanistan, der indrejser.

Håndteringen af uledsagede mindreårige er i fokus i de nordiske lande samt på EU-plan. Konklusionerne i den norske rapport "UngKul-rapport nr. 1: Når hverdagen normaliseres. Psykisk helse og sociale relationer blandt flyktninger som kom til Norge uten foreldrene sine" (2008) og UNHCRs rapport "Trees only move in the wind, A study on unaccompanied Afghan children in Europe" (juni 2010) peger på, at mange af de uledsagede mindreårige, der søger asyl i Europa, er i kontakt med deres familie i hjemlandet og ofte er sendt afsted af deres familie for at opnå opholdstilladelse i Europa.

Derudover viser nederlandske erfaringer med hjemsendelse af uledsagede mindreårige til særlige modtage- og omsorgscentre ligeledes, at hovedparten af de mindreårige bliver hentet af deres familie ved eller kort efter ankomsten til hjemlandet.

I mange tilfælde er de uledsagede mindreårige således frivilligt rejst fra deres hjemland i håb om at opnå en bedre tilværelse i Europa. Det viser sig, at de har familie i hjemlandet, selv om de ikke oplyser det til myndighederne – formentlig fordi de er blevet fortalt, at de ikke må oplyse myndighederne herom. Derudover har det vist sig, at mange

af de udlændinge, der indrejser i Danmark og oplyser, at de er mindreårige, reelt er 18 år. I 2009 blev der gennemført 120 aldersundersøgelser, fordi der var tvivl om en udlændings alder. I 73 % af sagerne viste det sig, at der var tale om unge mennesker på 18 år eller ældre.

Det er forståeligt, at forældre ønsker det bedste i livet for deres børn. Men løsningen er ikke at give opholdstilladelse i Danmark til alle udlændinge – hvad enten de er børn eller over 18 år – som hellere vil bo i Danmark end i deres eget hjemland.

Regeringen er bekymret over udviklingen, og det indgår i aftalen af 15. marts 2010 mellem regeringen og Dansk Folkeparti om et serviceeftersyn af udlændinge- og integrationspolitikken, at det skal undersøges, hvordan udviklingen skal håndteres.

Regeringen ønsker at sikre hjælp til de børn, der har reelt behov for det. Samtidig skal det sikres, at udlændingelovens særlige regler om uledsagede mindreårige bliver ved at leve op til deres formål og ikke misbruges. Enhver form for misbrug skal bekæmpes.

Det er også vigtigt, at uledsagede mindreårige, der ikke opfylder betingelserne for en opholdstilladelse i Danmark og skal udrejse, får en tryk modtagelse og reintegration i deres hjemland. Derfor vil regeringen søge nærområdeindsatsen forstærket ved at etablere modtage- og omsorgscentre i de uledsagede mindreåriges hjemlande. Sådanne centre kan både udgøre en tryk og stabil ramme for de tilbagevendtes hverdag og give adgang til uddannelse m.v. Det betyder, at de uledsagede mindreårige får hjælp til at kunne klare sig selv i voksenalivet.

Det danske fokus vil i første omgang være rettet mod Afghanistan, hvorfra hovedparten af de uledsagede mindreårige i dag kommer. Norge arbejder på et konkret projekt om at etablere et modtage- og omsorgscenter i bl.a. Afghanistan og har tilbudt flere europæiske lande, herunder Danmark at indgå i samarbejde herom.

I sammenhæng hermed foreslås det, at der ikke kan gives opholdstilladelse til uledsagede mindreårige, hvis der i hjemlandet eller det tidligere opholdsland er passende modtage- og omsorgscentre. Sådanne centre vil udgøre et netværk og en tryk ramme i de mindreåriges eget hjemland.

I dag er det udlændingens alder på asylansøgningstidspunktet, der er bestemmende for, om en udlænding bliver betragtet som "uledsaget mindreårig". Også efter at være fyldt 18 år behandles den unge i dag fortsat som "uledsaget min-

dreårig”. Det gælder både i forhold til særlige sagsbehandlingsprocedurer, der er målrettet uledsagede børn, i forhold til opnåelse af opholdstilladelse som uledsaget mindreårig og i forhold til mulighederne for fortsat ophold i Danmark.

Efter regeringens opfattelse savner det mening at blive ved med at behandle unge mennesker, der er fyldt 18 år, som børn. Grundlaget for en opholdstilladelse, der er givet til en udlænding, fordi han eller hun er mindreårig, er ikke længere til stede, når den pågældende bliver voksen. Det foreslås derfor, at opholdstilladelse som uledsaget mindreårig kun vil kunne gives – og forlænges – hvis udlændingen er under 18 år. Opholdstilladelsen vil således udløbe, når udlændingen fylder 18 år. Det indebærer, at en udlænding, der har opholdstilladelse som uledsaget mindreårig fremover normalt vil skulle udrejse, når den pågældende fylder 18 år og dermed er voksen. Hvis der er helt særlige grunde, vil der helt undtagelsesvist kunne gives opholdstilladelse efter det fyldte 18. år, f.eks. hvis udlændingen har fået opholdstilladelse som helt lille, har stærk tilknytning til Danmark, ringe tilknytning til hjemlandet og er velintegreret i Danmark. I tråd hermed indgår det i lovforslaget, at de særlige sagsbehandlingsprocedurer, der er målrettet uledsagede mindreårige, ligeledes ophører, når udlændingen fylder 18 år.

I dag har Udlændingesservice pligt til at eftersøge forældrene til uledsagede mindreårige, som ikke kender eller undlader at oplyse myndighederne om forældrenes opholdssted. Det gælder, uanset om barnet samtykker til eftersøgningen. Formålet med eftersøgningspligten er at varetage barnets interesser og sikre, at børn, der f.eks. på grund af krig eller andre kriser i hjemlandet, har mistet kontakten med forældrene, får bistand til at finde forældrene og forhåbentlig bliver genforenet med dem igen.

Erfaringer og undersøgelser fra andre europæiske lande understøtter imidlertid en formodning om, at mange af de uledsagede mindreårige, der i dag kommer til Europa, ved hvor familien er og endog er i kontakt med den. Efter regeringens opfattelse er der en formodning for, at et barn, der ikke ønsker at tage imod tilbuddet om at få eftersøgt sine forældre eller familien, ved, hvor de opholder sig.

Det foreslås derfor at ændre ordningen, således at Udlændingesservice kun har pligt til at iværksætte eftersøgning af familien, hvis barnet samtykker til det. Eftersøgningspligten gælder dog ikke, hvis der er etableret passende modtage- og omsorgscentre i hjemlandet. I overensstemmelse med Europarådets konvention om menneskehandel vil forældrene til et handlet barn – som hidtil – normalt altid skulle eftersøges.

Alle børn vil dog have mulighed for at få iværksat en eftersøgning. Det gælder uden undtagelse og således også i de tilfælde, hvor Udlændingesservice ikke har pligt hertil. Alle uledsagede mindreårige vil som i dag kunne benytte sig af Internationalt Røde Kors' eftersøgningstjeneste, som i fortro-

lighed – dvs. at Røde Kors ikke videregiver eftersøgningsresultatet til myndighederne – kan bistå barnet med at finde forældrene. I dag informerer udlændingemyndighederne tidligt efter ankomsten her til landet alle uledsagede mindreårige om muligheden for at gøre brug af Røde Kors' eftersøgnings-tjeneste. Det er endvidere udlændingemyndighedernes erfaring, at der også informeres herom på Dansk Røde Kors centrene, og at de personlige repræsentanter ligeledes er grundigt informeret om eftersøgningsmulighederne. Fremover vil indsatsen for at gøre opmærksom på og opfordre til at benytte Røde Kors' eftersøgningstjeneste eller eventuelt lignende ordninger blive styrket.

I dag tilbydes alle uledsagede mindreårige, der skal udrejse af Danmark, en forberedt hjemsendelse. Det gælder både tredjelandstatsborgere og statsborgere fra EU-/EØS-lande. Udlændingemyndighedernes eftersøgningspligt gælder i forhold til den samme gruppe børn.

Efter regeringens opfattelse er det væsentligt, at indsatsen koncentrerer sig om at hjælpe de børn, som har reelt behov for det. Uledsagede mindreårige fra EU-/EØS-lande skal hjemsendes til lande, der har et offentligt socialvæsen, og som må forventes at kunne tage sig af egne statsborgere. Det savner derfor mening at forpligte de danske udlændingemyndigheder til at arrangere reintegrationsforløb for sådanne børn, der ofte vender hjem efter et kortvarigt ophold i udlandet. Det foreslås derfor at ændre ordningerne om forberedt hjemsendelse og eftersøgning, således at uledsagede mindreårige fra EU-/EØS-lande normalt ikke er omfattet heraf. Hvis der er tale om handlede børn, eller der undtagelsesvist er særlige omstændigheder, der tilsiger det, vil ordningerne dog fortsat finde anvendelse.

I dag er hvervet som personlig repræsentant normalt frivilligt og ulønnet, og der stilles ikke nærmere krav til bl.a. erfaring og uddannelse for de personer, der udpeges som repræsentanter. Det er Dansk Røde Kors, der indstiller personer til repræsentantopgaven. Stigningen i indrejsetallet for uledsagede mindreårige afstedkom i 2009 og 1. halvår af 2010 en mangel på repræsentanter. Problemet er nu løst, fordi Dansk Røde Kors har udvidet repræsentantkorpset ved at hverve nye frivillige og supplere med et antal lønnede repræsentanter. Regeringen ønsker imidlertid at fremtidssikre ordningen, og det foreslås derfor at skabe grundlag for, at ordningen om nødvendigt kan ændres til en professionel og lønnet ordning eller suppleres hermed.

Det indgår i lovforslaget, at ordningen om at iværksætte aldersundersøgelser, hvor der er tvivl om en udlændings alder, kommer til at fremgå direkte af udlændingeloven.

Idet jeg i øvrigt henviser til lovforslaget og de ledsagende bemærkninger, skal jeg hermed anbefale lovforslaget til det Høje Tings velvillige behandling.